

[År]

ERSTATNINGSRET

Noterne er rettet til efter pensum, og dens rækkefølge i undervisningen. Noterne er udarbejdet af to elever, som læser HA(Jur.), og som havde faget Formueret, hvor emnet Erstatningsret i store træk gjorde sig gældende, som fag på 1. semester. Alle rettigheder er forbeholdt sælger.

- Anvendes mest i praksis – der er et væsentligt sammenspil mellem forsikring og erstatning.
- Personkrænkelser: Kan udløse ret til godtgørelse §26
- Skade som indtræder uden sammenhæng med at nogen lider person eller tingsskade kaldes almindelig formueskade.

Tingsskade:

- Fysisk skade på fast ejendom, løsøre eller dyr

Personskade:

- Skade i form af helbredelsesforringelse eller dødsfald.
- Psykisk og fysisk skade
 - Uarbejdsdygtighed
 - Tid
 - Svig
 - Smerte
 - Sygdomsperiode
 - Varige mén
 - Hjerneskadet – psykisk skade
 - Selvstændig skade – chok
- Omhandler for det meste den direkte skadelidte, men i visse tilfælde kan det dække en eller flere personer
 - (mistet en forsørger) – Damen der blev hjerneskadet

2.1 Forsikringsretten

- En forsikring er tryghed – er et udtryk for, at retsordenen beskytter vigtige goder, således at man holdes skadeløs, når disse beskadiges.
- **Man har et gensidigt bebyrde forhold:**
 - Cyklisten påtager sig visse forpligtelser, betalning af præmier
 - Forsikringsselskabet forpligter sig til at dække visse skadestilfælde.
- **Forsikring er en kollektiv organiseret risikodækning**
 - Forsikringsselskabet indgår aftaler med flere personer, som ønsker den samme forsikring og dækning ved risiko.

Erstatningsreglernes udvikling, formål og funktion

14-09-2013 19:41:00

1. Erstatningsreglernes udvikling

- Culpa er den mest almindelige erstatningsregel
- Udviklingen af erstatningsretten har været præget af valget mellem en subjektiv ansvarsregel (culpa) og objektive ansvarsregler.
- Culpas dominans har eksisteret fra 1700 tallet til begyndelsen af 1900 tallet men der har været lignende gældende regler om objektivt ansvar.
 - Middelalderen – bodssystem af kasuistiske regler – regler der fir bestemt opregnede skadesituationer fastsatte bestemte takster, der på én gang virkede som erstatning og som straf.
 - Romanske og germanske lande – culpa reglen – lex aquilia – der senere fortolkes som indeholdende et subjektivt krav og forsæt og uagtsomhed.
- Danske Lov (1683) – der har inden almindelig erstatningsregel, men eksemplificerer brydningen mellem objektive og subjektive regler.
 - 5. bog – ansvar i kontraktforhold
 - 6. Bog – uden for kontrakt - objektive
 - Det var overladt til retspraksis at afgøre om de lovregulerede tilfælde skulle være objektivt eller subjektivt
 - At culpareglen opnåede accept i slutningen af 1700 tallet var på grund af den ideologiske overensstemmelse med tidens liberalistiske samfundssyn.
 - I 1898 begyndte man for første gang at anvende erstatningsansvar uden for kontrakt. FL – billisten er ansvarlig med mindre at man skulle bevise at skaden ikke var forvoldt culpøst – omvendt bevisbyrde.
 - Det første eksempel på at Højesteret har pålagt objektivt ansvar uden støtte i lovgivningen var så sent som i 1968.
 - Culpa er en residualbestemmelse der regulerer de skadesområder, på hvilke der ikke ved lovgivning (eller retspraksis) er indført objektivt ansvar eller særlige erstatningsordninger.
 - Personskader: HR er at erstatning opnås på grundlag af objektive erstatningsregler og særlige erstatningsordninger.

Indledning:

Hovedreglen er, at en person kun pålægges erstatningsansvar uden for kontraktforhold, hvis han har handlet culpøst. Ansvarsgrundlag er culpa, som derfor betegnes som den almindelige erstatningsregel.

- Der findes dog også andre som objektivt ansvar ved lov.
- Ved personskader er der ikke tvivl om, at det objektive ansvar i henhold til færdselsloven er den praktiske vigtigste ansvarsregel.
- Offentlige myndigheders stilling af funktion som professionelle samfundsadministratorer med magt og monopolstilling overfor borgere kunne tale for et mindst lige så strengt culpaansvar som ved privat professionsudøvelse!!
- I tilfælde af retsvildfarelse udløser ikke uden videre ansvar, idet at der lægges en konkret vurdering af, om vildfarelsen er mere eller mindre undskyldelig.
- Objektive betingelser for pålæggelse af erstatningsansvar og omstændigheder, som udelukker ansvar, har gyldighed ved ALLE ansvarsgrundlag – altså også i relation til pålæggelse af culpaansvar.
- Indgår der betydelige elementer af objektiv karakter i culpabegrebets såkaldte subjektive side – spørgsmålet, om der er handlet forsætligt eller uagtsomt.

2. Forsæt eller uagtsomhed:

Culpareglen: der indtræder ansvar for den skade, som forvoldes ved en handling, der kan tilregnes den handlede som forsætlig eller uagtsom.

Forsætligt: Straffelovsovertrædelse

Der kræves forsæt af gerningsmanden jf. straffelovens §19

Uagtsomhed: Erstatningsretten

Uagtsomhed danner den nedre grænse for tilregnelser og anvendes til at præcisere forsætsbegrebet.

Erstatningsrettens hovedproblem er de hændelige skader som er grænsen mellem den uagtsomme og den ikke-uagtsomme adfærd.

1. Har legen haft karakter af indbyrdes kamphandlinger eller kastning/skydning mod et fælles mål (det første er værre end det sidste),
2. Er der blevet truffet sikkerhedsforanstaltninger mod eventuelle skader.
3. Om deltagerne gennem indbyrdes aftale har søgt at begrænse legens risici.

C. De legende børns alder

- Idet at en leg er farligere, jo yngre deltagerne er (i denne forbindelse må det dog tages i betragtning, at det er en betingelse for at pålægge ansvar, at det skadevoldende barn var på det rene med, at legen var farlig, og at dette hyppigere vil være tilfældet for ældre end for yngre børn. (U 1974.934V)

C. Forholdet mellem deltagerens alder

- Det er farligere for et barn på 9 år at lege med to 13-årige end med to andre børn på 9 år, eftersom den 9-årige kan blive "tvunget" ind i et handlingsmønster, hvis risici han kun vanskeligt kan vurdere.

Skade på udenforstående tredjemænd:

- Man kan ikke uden videre overføre de antagne resultater til de situationer, hvor skaden påføres en udenforstående tredjemand.
- En leg, der ikke er farlig i forhold til deltagerne, kan være farlig i relation til udenforstående. Ved farlig leg er det skadevoldende barn som udgangspunkt erstatningspligtigt.
- Som udenforstående kan den skadelidte ikke siges at have udvist egen skyld på samme måde som en deltager (U1991.274H)
- Volder et barn skade, mens det leger alene, må der ifølge sagens natur blive tale om en skade på udenforstående, og børns ansvar bedømmes efter de samme retningslinjer som ved skade voldt på udenforstående under fleres leg.

1.3 Ildspåsættelse:

Arbejdsgiverens ansvar for ansatte og disses eget ansvar:

1. Arbejdsgiverens ansvar – principalansvaret:

Arbejdsgiverens ansvar er et meget vigtigt erstatningsprincip og støttes på bestemmelsen i DL 3-19-2, som har følgende ordlyd:

”End giver Husbond sin Tiener, eller anden, Fuldmagt paa sine Vegne at forrette noget, der bør Husbond selv at svare til hvad derudi forseis af den, som hand Fuldmagt givet haver, og at hannem igien søge Opretning.”

- Principalansvaret ifølge DL 3-19-2 betegner en ansvarsskærpelse i forhold til culpaansvaret, for så vidt som arbejdsgiveren ifalder ansvar, uanset om han har handlet culpøst eller ikke – men bygger dog på culpaansvaret i den forstand, at arbejdstageren skal have handlet uforsvarligt.

Det er arbejdsgiveren, som bestemmer organisationen og arbejdsgangen i virksomheden, og det er ham der, i alt fald i erhvervsforhold, har mulighed for at indregne ansvarsbyrden som en driftsrisiko/omkostning, som han kan vælge – i øvrigt også uden for decideret erhvervsforhold, at dække ved at tegne en ansvarsforsikring.

1.2. Hvem er arbejdsgiveren ansvarlig for?

Uden for erhvervsforhold er principalansvaret ikke så stærkt begrundet men det gennemføres også her, f.eks.:

- Forældre vil være ansvarlige for en skadegørende handling der f.eks. er udøvet af deres barnepige.
- En husejer vil være ansvarlig for skadegørende handlinger udøvet af ansatte til at udføre havearbejde eller lignende, uanset om arbejdet er aftalt at skulle udføres over kortere eller længere tid.

MEN!:

- En husejer er ikke ansvarlig for den skade en nabo f.eks. forvolder husejerens hus, mens naboen udfører en vennetjeneste for husejeren ved f.eks., at hjælpe husejeren med at flytte en stige.